

Paršat Bo

6. švat 5769
31. leden 2009
začátek šabatu: 16:34
konec šabatu: 17:45

Halachické časy
třilin 6:27 | východ slunce 7:37
konec šma 8:54 | 1. mincha 12:39
škia 16:54 | hvězdy 17:29

Šmílův DAF

Bo v číslech

15. sidra v Tóře (z 54),
3. sidra v knize Šemot (z 11),
14 paršiot, 8 otevřených, 6 zavřených
skládá se z 106 vět, 1655 slov a 6149 písmen,
Sidra obsahuje 20 MICVOT; 9 příkazů a 11 zákazů

Alijot v kostce

Kohen: Bůh posílá Mošeho za faraónem, aby ho varoval před další ranou (kobyilkami).

Levi: Kobylinky ničí egyptské bohatství. Faraón přivolává Mošeho a Aharona. Bůh zatvrzuje faraónovo srdce. Další rána (tma) přichází bez varování. Egyptané jsou paralyzováni, Židé vidí.

Šliši: Faraón je ochotný propustit Židy bez majetku, Moše nesouhlasí. Faraón hrozí Mošemu smrtí. Bůh oznamuje poslední a nejtěžší ránu.

Revi: Moše oznamuje smrt všech prvorozených. Ustanovení hebrejského kalendáře (ROŠ CHODEŠ). Příkazy o pesachovém beránku.

Chamiši: Moše sděluje starším lidu detaily o pesachové oběti, označení židovských domů atd.

Šiši: Smrt prvorozených. Židé opouštějí Egypt po 210 letech otroctví, 430 let od smlouvy, kterou Bůh uzavřel s Avrahemem.

Švi: Příkazy o prvorozených. Příkaz třilin. Pesach.

Haftara (Jirmejahu 46:13-28): Proctví o pádu Egypta.

Židovská událost

Předvolební kampaň v Izraeli.

S ohledem na konflikt v Gaze se vlastní předvolební kampaň srazila na necelé tři týdny.

Nyní ale začíná být horko. V průzkumech zatím s přehledem vede Bibi Netanjahu, lídr Likudu, nad Cipi Livniovou ze zatím vládnoucí Kadimy. Cipi z konfliktu v Gaze vytěžila výrazně méně než Ehud Barak ze Strany práce, který je současný ministr obrany. Poslední ze čtyřlístku, Avigdor Lieberman (Izrael náš domov) zatím profituje hlavně z veřejné kritiky nedotažené operace Lité olovo.

Zajímavosti z paraši

V Chidušej Charim se komentuje obrat z naší paraši: „Nikdo neviděl svého druha, nikdo nedokázal vstát ze svého místa,“ takto: „Nejhorší formou tmy v lidském životě je slepota vůči utrpení bližních. V takovém případě pak nejenže nejsme schopni druhým pomoci, ale v konečném důsledku nejsme schopni pomoci ani sami sobě, nejsme schopni stoupat výše, „povstat“. V případě deváté rány (tmy) se ale také píše, že Židé, na rozdíl od Egyptanů, měli ve svých přibytých světlo. Necht' vždy dokážeme rozpoznat potřeby svých bližních a konat s laskavostí hodnou naší tradice...“

Věděli jste, že...

Sir Jonathan Henry Sacks, hebrejským jménem Jaakov Cvi, narozen 8/3/1948 v Londýně, je vrchní **rabín Spojeného Království**, přesněji vrchní rabín Spojených hebrejských obcí Commonwealthu (*Chief Rabbi of the United Hebrew Congregations of the Commonwealth.*)

vybráno z encyklopedie www.doopravdy.cz/judaismus

Rozluštěte význam obrázků?

Rabi Jonathan Sacks

Nenávist a svoboda

Jeden detail v příběhu o východu z Egypta je neobvykle zdůrazněn, přitom ale na první pohled nedává žádný smysl.

Vše začíná příkazem: „Bůh Mošemu řekl: „Přivedu na faraona a na Micrajim ještě jednu pohromu, potom vás odtud pustí, a nejen že vás pustí, ale vyžene vás odtud! Promluv k lidu, ať si každý od svého druha a každá žena od své družky vpytá stříbrné a zlaté náčiní!“ A jeho naplněním: „Micrijci naléhali na lid a spěchali je dostat ze země, poněvadž říkali: všichni jsme mrtví! A lid odnesl zbytky svého těsta, zabalené do šatů na svých ramenou, dříve než vykynulo. A synové Jisralele učinili dle Mošeho slova a vyžádali si od Micrijců stříbrné a zlaté náčiní a pokrývky. A oni jim půjčili, protože Hospodin dal tomu lidu v očích Micrijců přízeň, a opustili Micrajim.“

K čemu stříbro a zlato? Izrael opouštěl otroctví v hrozném spěchu (ani nevykynulo těsto) a Egyptané „naléhali“, tak proč Bůh trval na nutnosti vzít si s sebou dary, které lze v poušti jen stěží užít? A náš zmatek ještě prohlubuje vědomí, k čemu bylo později zlato užito – na ulití zlatého telete.

Přesto nelze pochybovat o tom, že tento detail byl pro celý příběh klíčový, protože Bůh jej zmiňuje již při prvním setkání s Mošem, když říká: „Vím, že vám král Micrajim nedovolí odejít ani po dobrém, ani pod hrozbou pevné ruky. Vztáhnu však svou ruku a budu bít Micrajim všemi svými divy, které v něm učiním, dokud vás nepropustí. Navíc tomuto lidu poskytnu přízeň v očích Micrijců, a až budete odcházet, neodejdete s prázdnou. Každá žena požádá sousedku odvedle i z domu o stříbrné a zlaté věci a o pokrývky, naložíte je na své syny a své dcery a vypleníte Micrajim!“

Proč to bylo tak důležité? Hádanku rozluštíme až zpětně, při četbě poslední z Mojžišových knih. Tam se nejprve uvádí: „Byl-li ti prodán tvůj bratr, Hebrejec nebo Hebrejka, budou ti sloužit šest let, počátkem sedmého roku je od sebe propuštěn bez náhrady! A až ho budeš od sebe propouštět, nepropuštěj ho s prázdnou! Dej mu výslužku ze svého bravu, ze svého mlatu a ze svého vinařství, dej mu, čím ti Hospodin, tvůj Bůh, poželal! Měj na paměti, že jsi sám býval otrokem v zemi Micrajim, a že tě Hospodin, tvůj Bůh, vysvobodil, proto ti dnes příkazují totéž!“ A posléze zde nacházíme i nejpřekvapivější z příkazů Tóry: „Jelikož je tvůj bratr, nehnuš si

Edomce, a nehnuš si Micrijce, protože jsi byl usedlíkem v jeho zemi!“

Pozoruhodné! Izraelci byli Egyptány krutě zotročení a jistě jim nedluží žádnou „vděčnost“. Naopak, mají právo cítit odpor. Přesto trvá Bůh na tom, že by tomu tak nemělo být. Proč? V tomto bodě se dotýkáme jednoho z klíčových rysů svobodné společnosti. Lidé vedení nenávistí nejsou a nemohou být svobodní. Kdyby byli Židé zatíženi nenávistí a touhou po pomstě, mohl by je Moše vyvést z Egypta, ale nedokázal by vyjmout Egypt z jejich mysli a srdcí. Chcete-li být svobodní, musíte se zbavit nenávisti.

Je zásadní rozdíl mezi životem s minulostí a životem v minulosti. Judaismus je náboženství paměti. Vzpomínáme na východ z Egypta každý rok, dokonce denně. Ale děláme to v zájmu budoucnosti, ne minulosti. „Neutiskuj cizince,“ říká Tóra, „protože víš, jaké to je být cizincem.“ Jinými slovy: to, čímž jsi trpěl, nepůsob jiným. Paměť je morální výzvou.

Řečeno Santayanovými slovy: „Ti, kdo si nepamatují minulost, jsou určeni k jejímu zopakování.“ Židé vzpomínají na svou minulost právě proto, aby se neopakovala. Moše nám to v Tóře zdůrazňuje: „Pamatujte si, ale ne proto, abyste v sobě živili nenávist.“

Proto je nutné udělat tlustou čáru za minulostí. Proto musel být otrok propuštěn bez povinnosti se vykoupit, proto mu musel jeho pán dát přiměřené dary. Tyto dary nebyly „kompenzací“ za „utrpěné“ otroctví, protože neexistuje způsob, jak vrátit čas a roky strávené v otroctví. Ale existuje způsob, jak zajistit, aby rozchod byl proveden v „dobré vůli“. Dary umožnily bývalým otrokům dosáhnout emočního vyrovnání, vzbudit pocit nového začátku, protože ten, kdo byl obdarován, zjišťuje, že je těžké nenávidět.

To je skutečný význam stříbra a zlata získaného od Egyptanů na výslovný Boží příkaz. Možná i proto přeložil Benno Jaakov výraz VENICALTEM (2M 3: 22) ne jako „vypleníte“, ale „zachráníte“ Egypt. Vybrané dary dokazovali, že Egyptané nejsou kolektivně vinní, že skutečnými hříšníky byli jen faraón a jeho rádci.

Poselství Tóry je stále aktuální i na počátku jedenadvacátého století, v době plné etnických a náboženských konfliktů, a zní: „Chcete-li být svobodní, musíte se zbavit nenávisti.“